

PRIMORSKI LIST

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

„Primorski List“
izhaja vsaki 1., 10., in
20., dan v mesecu. Ce-
na za celo leto 1 gl.
50 n., za pol leta 75 n.
Posamezne številke se
dobivajo v tabakarnah:
Nunske ulice in Šolske
ulice po 4 nov.

Uredništvo in upravnništvo
mu je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kovana pisma se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravnništvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konzorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Resna beseda gospodom okolo „Amica“.

Zdi se nam, da „Amico“ govorec o šoli z italijanskim napisom, v kateri podučuje katehet v slovenskem jeziku, kakor smo poročali v „Pr. Listu“ nedavno, ogreva, ponavljajo in slovenski duhovščini predbaciva to, česar jo je framesonsko časopisje in liberalni tržaški magistrat pred par leti opetovano krivično dolžil v javni mestni seji. Težko je bilo tedaj stališče slovenske duhovščine. Vrstila se je takrat obtožba na obtožbo, preiskava za preiskavo, opravičevanje za opravičevanje, jemin zaustavljanje plače! A vse to prestala je slovenska duhovščina z mirnim srcem in v zavesti, da je bila popolnoma nedolžna, v zavesti, da jo preganjajo in smešijo le sovražniki sv. vere. — A zdaj? Preganjati jo hočejo lastni duhovni sobratje in jo smešiti javno v svojem „kato-liškem“ listu! —

Pomislite svet in strmi! — Katehet podučuje v šoli z italijanskim napisom — le slovenski. „Kaka krivica se pač godi italijanskemu jeziku in italijanski deci!“ vzkljuje „Amico“.

Gospoda! Ravno isto je govoril brezverni Spadoni v mestni javni seji dne 24. novembra leta 1892. Slikal je namreč slovensko duhovščino kot največjo sovražnico italijanske narodnosti, da ona seje prepri, neti sovraštvo, napoveduje v cerkvi in šoli vojsko proti italijanskim šolam v okolici, da podučuje v šolah „le nostre creature italiane“? le v slovenskem jeziku. Zaganjal se je posebno na sedanjega mnogozaslužnega č. g. župnika v Barkovljah, ter na bivšega g. kapelana in pokojnega č. g. župnika v Rojanu. Vlada je začela takoj preiskavo. A kakšen da je bil uspeh iste preiskave, razvidimo iz dopisa Ekselence viteza Rinaldinija, c. kr. namestnika gospodu dr. Ferdinandu Pitteri, bivšemu županu v Trstu, z dne 31. decembra 1892. šte. 1914/I.:

„In der That enthalten weder die Angaben der Anstaltsleiterin Anna Sincovich noch jene des Anton Pertot in den magistratischen Protokollen vom 12. und 13. Oktober 1892 irgend welchen Beweis für eine derlei Beschuldigung, welche sich vielmehr um so unbegründeter darstellt, als sämtliche von der erwähnten Anstaltsleiterin dem Stadt-magistrate abgegebenen sub % mit folgenden schriftlichen Erklärungen d. d. 16. Oktober 1892 gerade das Gegentheil dessen aussagen, was in den oben-zeigten Berichten vom 7. November behauptet wird... ein Anlaß zu einem Vergehen ist nicht gegeben, vielmehr, die... im Stadtrathe vorgebrachten Beschuldigungen nur bedauert werden können.“

Z drugo besedo: celo namestništvo je obžalovalo, da je šel tržaški mestni zbor takim izmišljotinam na limanice.

Tako je z vsako obdolžbo na slovensko duhovščino in tudi z ono v „Amico“.

Da se pa nikomur krivica ne godi, povemo tudi, kakšne da so one šole z italijanskim napisom in kaki otroci v nje zahajajo.

V tržaški okolici najdeš nad vsako šolo, ne glede, je li slovenski ali italijanski oddelek, le italijanski napis.

Poglejmo nekoliko iste „creature italiane“, ki sedé v italijanskih razredih. To ti je sam cvet italijanskega? rodu, večinoma pristojen v čisto italijanske? občine in provincije: na Kras, Istro in Kranjsko. Govore ti čisti toskanski? jezik, ki ga govori pri nas le okoličan, Kraševac, Istrijan, Kranjec in včasih celo naš Ribenčan.

Njih imena so pristno florentinska? kakor: Brizovšek, Jadrejšič, Mahačeh, Orel, Piščanc, Pelan, Škerl, Strekelj, Volk, Vojkovič, Milkevič itd. — Toda bodimo resni. — V treh italijanskih razredih v po večini italijanskem? kraja bilo je mej okroglo 140. učenci le 5 (reci po) otrok italijanske narodnosti, in še ti ne prav popolnoma; drugi so bili deca večinoma na Kras, Istro in Kranjsko pristojnih starišev. Katehet stopivši prvo uro med te pristne Italijane, začel jih je klicati po imenu, spraševal o tem in onem, kakor se razume, v šoli z italijanskim napisom le italijanski. A glej čuda! — Nastal je jok in stok. Vprašal je katehet zopet italijanski, zakaj se jočejo. —

A vse molči. — Slednjič vstane deklica jedina Italijanka in reče: „piangono, perché non capiscano niente italiano“.

Na to je katehet znal, pri čem da je. Govoril je s slovensko deco slovenski in vse je bilo tiho in veselo. Začel je učiti „Oče naš“ in „apostolsko vero“ italijanski, a zopet jok in stok. Vprašal pa je zopet slovenski, zakaj jočejo in ž njim ne molijo, pa so jeli odgovarjati: „naša mati ne molijo „Padre nostro“ in „Io credo“, ampak pravijo „Oče naš“ in „Verujem“. Kaj je ostalo katehetu drugzega, nego da je v zmislu odloka c. kr. namestništva v dne 15. maja leta 1885. šte. 6430/VII., s katerim je dovoljeno podučevati verouk v maternem jeziku toliko časa, dokler ne umejo otroci učnega jezika dotičnega razreda, i sam je jel podučevati verouk slovensko deco v italijanskem oddelku v slovenskem jeziku. S tem se menda katehet ni pregrešil proti nobeni postavi, niti proti državi. Komoli proti bežji, ali proti cerkveni ter proti naravni! — Pregrešil se je le proti poitalijančevalni ideji magistrata. „Lege“ in proti „italijansko kato-liški“ ideji gospode okoli „Amica“. Od tod torej tako jadikovanje.

Da se pa polnijo italijanski razredi s slovenskimi otroci, je lahko razumljivo, če pomislimo, da stariši dotičnih otrok so revni, večinoma delavskega stanu, ki imajo oskrbovati še več drugih otrok. Znano jim je, da učenci italijanskih razredov dobivajo obleko brezplačno in oni slovenskih ne. To je uzrok, da se polnijo šole z italijanskim učnim jezikom s slovensko deco. Revščina je, revščina, katero brezvestna gospoda ziorabja v svoje italijanske svrhe. A najde se večkrat otrok, ki ume več vzgojeslovja, kakor pa gospoda na magistratu in ona okolo „Amica“.

Tako se je enkrat zgodilo, da dečka pri 7 letih niso mogli spraviti na noben način v italijanski razred. Ker je umel le slovenski, šel je z družini sovrstniki v slovenski oddelek. Pride ga ponj učiteljica italijanskega razreda, prosi ga, obljubava vse mogoče, da bi ga venkaj spravila. A dečko se ni dal preprostiti. A kaj se zgodi? Zgrabi pa za roko, voditelj za njim s palico in hajdi „hoté, nehoté“ v italijanski razred. Tako se je opetovano godilo.

Take so toraj šole z „italijanskim napisom“ in takošne so iste „creature italiane“.

Za danes: pika! — Prihodnji pa še kaj!

Viri nevere.

II.

Toliko torej o vedi, ali prav za prav o spisih, ki prihajajo na svitlo v plašču vede. S takimi spisi se ostruplja najbolj višje sloje, ker zahteva njih preučevanje več omike, kakor jo hrani v svoji sredi nižje ljudstvo. Da bi pa tudi to nikakor ne zaostajalo v tem toli svetlitenem veku, zato skrbi moderni svet na drugačen način, v to je navaja z leposlovjem in sicer v prvi vrsti z romani.

Ako pomislimo, kakšni romani se dandanes pišejo in v koliki množici se jih pošilja v svet, tedaj se moramo res zgroziti nad zlom, ki je provzročila ta vrsta leposlovja. Pisatelji se ozirajo pri tem pred vsem na človeške strasti, da, tudi na najpodlejše. Take knjige se širijo prav marljivo mej ljudstvom, donajajo se v hiše, kjer naj bi v družinah bile v kras domače knjižnice. Se vé, da ne zgrešijo nikdar svojega namena, ki je — ostrupljenje vseh blagih občutkov in čustev berče mladine. Naturalistična dela v prozi in poeziji razkrivajo blatne prepade modernega življenja in se kar najraje mudé pri najodanejših prizorih, ki nam jih more ponuditi širji svet. („Salonska knjižnica“!!!) Svet, v katerem se gibljejo moderni romani, ni svet, katerega prevevajo krščanske ideje, marveč nahajamo v njih mnogo črt, ki nas živo spominjajo poganstva.

Tudi slovensko leposlovje ne sme zaostajati za tujino. V zadnjih letih so pričeli izdajati realistične spise, v kojih se popisuje resnica, gola, a največkrat samo ostudna resnica. Ljudje se slikajo od najgrše strani, kakor da so vsi same moralne propalice. In tako berilo naj bi slabo ne vplivalo tudi na zrele čitatelje! G. Gabršček je pričel izdajati „Salonsko knjižnico“, v koje prvi zvezek je sprejel skupino novel, zaznačenih s pikantnim naslovom: „O te ženske!“ Ta zvezek „Salonske knjižnice“ ocenjevalka v „Slov. listu“ prišteva one vrste knjigam, ki hote biti za salon, ki pa po pravici dišijo po hlevu. V tem zvezku opisujejo se vse ženske kot — nesramnice, vse mrgoli smrdečega blata. In taka knjiga naj bi blažila slovensko razumnost. Temu, kakor zatrjuje izdajatelj, je „Salonska knjižnica“ namenjena. A kdo naj jo zabranjuje mladini? Prepričani smo, ako pride mlečnozobi mladenci v izdajateljevo tiskarno po njo, jo gotovo dobi, dasi je namenjena le zrelim ljudem. Knjižnica je bila namenjena seveda lično vezana, le v slovenske salone. Ker pa je teh premalo, jo priporočajo v Brivcu, ki zahaja večinoma v kmečke in bajtarske salone, torej le med nižje ljudstvo. Poleg tega pa se priporoča prav z židovskim načinom reklame: poltena in nenaravna slika naj vabi mladi svet, da se razproda čim več „O te ženske“ snopičev. Tako se ostruplja naše pošteno ljudstvo.

In tako leposlovje igra brezdomno veliko ulogo v modernem življenju, v družabnem občevarju, dá, celo v vzgoji. To moderno leposlovje s svojo novopogansko „moralo“ se tako-rekoč požira v tisoč in tisoč družinah po odraslih in mladih. In tedaj se svet še čudi, da vlada ravno v „krogih omike in posesti“ toliko pretužnih razmer, da sega in upli-va morala teh krogov v nižje ljudske sloje in vzgaja tam socijalne demokrate in anarhiste.

Omenil sem že dva toka, po katerih se izliva nevera v ljudske kroge, namreč laži-vedo in moderno leposlovje. K temu se pridruži sedaj še tretji tok, najmočnejši in najpogubnejši — časopisje.

V boju proti resnicam in naukom krščanske vere stoji moderno liberalno časopisje vedno v prvi vrsti. Ono provzroča na verskem in nravnem polju neizmerno zlo. Dá, grehi velikega dela časopisov so tako rekoč vnebovpijoči. Ako stoji prebivalstvo večjih mest v verskem oziru na tako neverjetno nizki stopinji, da komaj pojmi kristjanstvo, in ako je nravno čustvo v stotisočih že tako skrhan, kakor to spričujejo razni zločini, poboji, oropanja in drugi škandali; zato je v prvi vrsti odgovorno ono časopisje, ki si je postavilo za nalogo, da zamori pozitivno kristjanstvo v srcih svojih čitateljev, da jih napaja z nevero in vsemi mogočimi strastmi, da jim oznanja prosto ljubezen in povehčuje samomor in rušenje zakonskih vezij. Vsakdo, ki pozna, kakšna pota hodi v zadnjih desetletjih moderno časopisje, se bode gotovo strinjal z mnenjem dobrega poznavatelja sedanjih časniških razmer, ki je dejal: „Naši dnevnikarji so prava zbirališča odpadkov za vsako mogočo in nemogočo nesnago. Zakonske ločitve, umori, bankroti in izmišljene povesti vsake vrste, čim groznejše, tem boljše.“

Taki časopisi so tedaj nad vse pogubni. No, saj se ljudskega duha niti ne more uspešneje ostrupljati, kakor če je dovoljeno, da se sme javno tirati v blato vse, kar je vsakemu ali vsaj ogromni večini naroda sveto.

Zdi se, kakor da mislijo izdajatelji nekaterih časnikov, da ne nagromadijo v sprednjih in srednjih listih dovolj obrekovanj in napadov na cerkev, vero in nravnost. V to jim mora služiti se ineratni del. In kakšni inserati so to! Rudelica mora zaliti slehernega človeka, ki čuti še kaj nravnostnega čuta v sebi. Da, taki oglasi so res prava kuga, ki okuži vsakega, s katerim pride v dotiko. Velik del, posebno nemških in laških časopisov

se ne sramnje, sprejeti najumazanejše inserate. Tukaj si želi mlad mož seznaniti se z lepo, mlado življenja polno gospico; tam se ponuja še mlada, a premožna vdova uživanja željnemu možu, in tam spet si daja pohotna mladina svoje „rendezvous.“ Dan na dan diči veliko število takih naznanil, ki se tičejo največje nesramnosti, hrbet teh časopisov. Ako se pomisli, da se bero taki časniki skoraj v vseh družinah, in da jih dobe v roke tudi nedolžni otroci, tedaj si lahko izračunimo, koliko zla napravijo v nravnem oziru. Del naših časopisov je v rokah propalih ljudij, katilinarčnih bitij, ki niti ne morejo pojmiti zla, ki ga rodé v srcih in domišljiji nepokvarjene mladine.

Se na drugačen način greši moderno časopisje glede na nravnost, in sicer z objavljajem sodnijskih obravnav. S svojimi natančnimi poročili o pobjah, samomarih, ropih in drugih škandalih hoče ustrezati čitajočemu občinstvu, ki vedno stika in hlepi po senzacionalnem. Take stvari naj se objavljajo redko, in še takrat naj bodo kratke v obsegu. Kajti razprave, ki prihajajo iz sodnijskih dvoran, in posebno pa zagovori, niso večinoma nikakor taki, da bi vzbujali stud nad zločinom. Kdor čuje pred porotniki zagovarjati zločine, ta se ne bo mnogo ustrašil pred njimi. Torej tudi v tem treba pozora.

Narodno gospodarstvo.

Oderništvo v gorški okolici.

Da je tudi Gorška „robovitna dežela“ za oderuhe in pijavke ubogega kmeta in delavca, navedemo par zgledov.

1.) V Podgori, Stračicah, v Zdravščinah je nekaj „mojstrov“, kateri se poslužujejo lahkomišelnosti in zapravlivosti mladeničev ter gizdavosti deklet v svojo korist tako-le:

Mladeniču ali dekletu posodi v soboto ali med tednom en goldinar s pogojem, da mu plača za vsako soboto 10 kr. dokler ne izplača vdolženega goldinarja. Tako posojajo celo leto in isti goldinar nese jim v enem letu 2 gl. 20 kr. to je 520 od sto.

Pravijo, da je nekaj takih „usmiljenih ljudi“, kateri imajo med mladeniči, dekleti, pijanci vedno po 100 gl. d., kateri jim nesó vsako leto 526 gl.

2. — Ubogemu kmetu poginil je vol. Delo na polju bilo je siljeno; šel je k bližnjemu „Samaritanu“, kateri se ga je usmilil in mu posodil 150 gl. s pogojem, da mu plača za vsakih 14 dni 4 gl., to je: usmilil se je nesrečnega kmeta s pogojem, da mu plača obresti po 64 od sto.

3. Kmet moral je plačati davke, nakupiti sena in stelje. Obrne se do edinega vaškega narodnjaka in rodoljuba, katerega mu bije srce za blagor slovenskega naroda, ter prosi posojila 100 gl. za tri mesece. Narodnjak se ga usmili, posodi mu 100 gl., a pristavi, da mu mora plačati obresti 10 gl. t. j. 40 od sto. itd. itd. Znano nam je, da ubogi kmet ne more dobiti posojila od 10 — 100 gl. za navadne potrebe pod 12 gl. od sto in to pri nekaterih narodnih županjih, podžupanjih in vaških veljajah.

Radi takih nezdravih razmer v naši deželi svetujemo domoljubom, duhovnikom, učiteljem: usmilite se ubogega kmeta in delavca, snujte povsod, v vsaki vasi domače kmečke posojilnice, pripravljajte vsakemu dninarju novo „trgovsko-obrtno zadrugo“, razdrobimo pa vsi oderusko roko po sledečem vzgledu:

Dne 8. aprila 1884 je ustanovil I. P. Limbourg kmečko društvo v Trijeru, ki se je zlasti postavilo proti oderuhom, vzlasti po svojem tajniku kapelanu Dasbachu. Pravilom je dostavilo:

„Zlasti se zavezuje društvo, da bo vsako pravdo svojih udov, tičejo se živinske kupčije ali oderuskih obrestij, vodilo na svoje troške po odvetniku, ki ga določi odbor, če odbor izprevidi, da se udu godi krivica“. Od 1. 1884 do 1. okt. 1889 je društvo vodilo 532 pravd, v katerih je večinoma zmagalo. Ljudje so se

preje bali pravdati z oderni. Kapelan Dasbach je hodil od kraja do kraja in jih spodbujal, naj se v tacih zadevah obrnejo do društva. Tako se je iztaknilo veliko število zlasti židovskih oderuhov ter vničilo njih pogubno delovanje. Kapelan Dasbach bil je prvi „misijonar“. Ali bi ne bilo potreba tudi pri nas enakega društva in par takih kapelanov ali kuratov in drugih tacih mož??

Zavarovanje goveje živine.

Pret. četrtek sklicala sta gg. Bl. Grča, pež. poslanec in župnik v Sempasu in Iv. Rojec, kurat v Biljah, živinorejce in prijatelje narodnega gospodarstva v goriško čitalnico na posvetovanje o ustanovi zavarovalnic za govejo živino. Posvetovanja se je udeležilo nad 50 oseb, duhovnikov, učiteljev, županov in posestnikov. Ob 11. uri otvoril g. p. Grča zborovanje, pozdravi navzoče gospode ter predlaga, da se izvolita predsednik in zapisnikar shodu; zborovalci izvolijo v to g. Grčo in g. Rustijo nadučitelja v Sempasu. Ko prevzame g. Grča predsedniško mesto — govori sam o potrebi zavarovalnic za govejo živino ter poda kratko statistiko o enakih družtvih na Ruskem, Nemškem in v Avstriji. G. govornik omenja, da so osnovana enaka društva na Niže Avstrijskem, Solnograškem a da ne morejo uspevati ker so osamljena; treba je torej osnovati „Zvezo“. Po poljudnem govoru g. Grče čita posamezne točke potrjenih pravil č. g. Rojec, ter podaja zborovalcem razna pojasnila. Pri posameznih točkah izražajo razni gg. svoje opazke in želje, kar se je vzelo na znanje; mnenja oziroma predlogi posebno gospodov dr. Tume, učitelja Rustije i. t. d. bili so jako važni. Ker je bilo že čez polnoce omenil je g. Rojec le v kratkih besedah „Zvezo“ vseh zavarovalnic goveje živine, katere naj se osnujejo v najkrajšem času po celi deželi. — Predlog je utemeljeval tudi g. dr. Tuma ter dal lepe nasvete. — Oziraje se na to, da je stvar jako važna v socialnem oziru, in da se je stavilo dosti želja, volil se je na predlog gospodov Grče in dr. Tume odsek 13 članov, kateremu bode naloga sestaviti na podlagi sedaj potrjenih pravil in izraženih želj nova pravila, katera naj služijo kot vzor vsem novim družtvom, katera naj se ustanove po celem deželi — a vse naj bodo v medsebojni „Zvezi“. Izvoljenemu odseku je predsednik g. Grča v Sempasu. Vsi živinorejci in prijatelji, kateri se zanimajo za društvo prosijo se, da sporoče č. g. B. Grči svoje nasvete in želje v 14 dneh. Do 1. januarja mora odsek svoj nalogo rešiti, a koj potem se skliče osnovni shod za „Zvezo“. — Nadejamo se, da najde novo podjetje veliko podpornikov ne samo med duhovščino in učiteljstvom, ampak tudi mej župani in posestniki.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Badenjevo ministerstvo je odstopilo. Cesar je vstavko sprejel in s sestavo nove vlade poveril dosedanjega naučnega ministra barona Gauscha. S tem je ustrezno nemški kričalcem. In res se je nemir po Dunaju kmalu polegel, ko je dr. Lueger naznanil, da je Badeni odstopil. To je pač plačilo za požrtvovalnost desne. Zakaj baron Gausch ni mož, kateremu bi desnica mogla zaupati. Položaj je zelo neugoden. Odvisno je vse od desnice, ako bo skupaj držala. O naših poslancih upamo, da ostanejo nepogljivi. Saj je dr. Sušteršič govoril na vseslovenskem shodu: „Bodimo na vse pripravljene, pripravljene tudi na večletno in najstrožjo opozicijo.“

Pretepi v državnem zboru. Dogodilo se je, kar se je po dosedanjih pojavih pričakovalo. Dne 24. novembra provzročili so poslanci Schönerer, Wolf in tovariši pravi pravcati pretep. Ker Schönerer ni, precej dobil besede, je ugrabil predsedniški zvonec. Predsednik ukaže prnesti drug zvonec, a tega mu umakne Wolf. Ker so poslanci — razgrajati le tiščali proti predsedniku, je poslednji prekinil sejo. Med tem so Nemci zasedli predsednika in ministrov mesta, poslanci z desnice pa so jih hoteli pregnati. Schönerer zgrabi težki ministerski stol ter ga hoče zagnati med slovenske poslance. Posl. Hagenhofer ga je popadel za vrat in vrgel na tla. Schönerer je vstavši popadel drugi stol ter razbijal okolo sebe žid. Posl. Pfersche, ki je vsučilišni profesor, je nato potegnil dolg nož, začel mahati z njim okrog in kričati, da jim bode trebuh preparal. Vzeli so mu nož. Poslanci so se pa ruvali,

tepli s pestmi po glavah in trgali si obleko celi četrt ure. Wolf, ves raztrgan in razbit, je kričal: Prihodnji pridemo z revolverji. Več poslancev je bilo krvavih. Slednji se je seja zaključila.

Vsled teh škandalov je večina sklenila poostrii poslovni red. Sedaj so tajna in po imenih glasovanja o formalnih predlogih nedopustna. Predsednik ima pravico zborovanje motečega poslanca izključiti za tri seje, zbornica pa za trideset dni. Ta predlog je večina v zbornici sprejela. Vsled tega so nastali novi škandali — stari pretepi. Ko se dne 26. nov. predsednik Abrahamovics pokaže v zbornici, pozdravijo ga levičarji s strašnim krikom in zvižganjem. Ko predsednik otvori sejo skočijo socialni demokratje nanj ter ga prevržejo raz stol. Mladočehi so priskočili na pomoč predsedniku, in pričel se je boj s pestmi. Dr. Kronawetter jo skupi v trebuh, da omedli. Poslanci se zmerjajo, Wolfa in Glöcknerja, tiščita dva za vrat. Nena doma stopijo v zbornico dva policijska uradnika in — 60 policajev. Socialdemokratski poslanci so raztrgali vse zapiskne na predsednikovi mizi. Ko jih policija opominja, se ji drzo ustavijo. Policaji jih odneso iz zbornice. Krik po zbornici, je uprav divjaški. Vsled divjanja predsednik izključil za tri seje posl. Wolfa, Schönererja in 10 socialdemokratov. Schönerer je prinesel saboj v črno platno zavit železen drog, ter z njim razbijal. Dne 27. novembra se krik in vrišč z nova ponavlja. Zborovanje je bilo nemogoče. Izključeni poslanec Wolf pride skrivaj v zbornico. Ker ni hotel oditi, odnesla ga je policija siloma iz zbornice. Hrup se ne poleže, zato predsednik zaključil sejo.

Zbornica se je premenila v beznico pretepačev. Nemška „kultura“ se nam je pojavila v pravi luči. Badeni ima sedaj plačilo za proslavljanje nemške kulture. Poslance najbrže pošljejo takoj domov.

Drugim podpredsednikom državnega zbora je bil izvoljen dr. Fuchs, član katoliške ljudske stranke.

Na Hrvaškem se te dni vrše dopolnilne volitve v onih okrajih, katerih zastopnike je ovrgeel sabor. Upamo, da prodro opozicijonalcem.

Vnanje države.

Mej Rusijo in Srbijo so zavladale napete razmere. Rusija je odzvala svojega zastopnika na srbskem dvoru, dokler razkralj Milan ne zapusti Srbije.

Nemški cesar Viljem je ob priliki slovesnega priseganja vojaških novincev imel daljši govor. Naglašal je posebno potrebo krščanstva za vojaštvo. „Kdor ni dober kristjan, ni dober mož in tudi ne more biti dober vojak“. Tudi visoki krogi spoznavajo potrebo krščanstva. Da bi le besedam sledila tudi dejanja.

Rusija tirja Turčijo, da ji izplača zaostanke na vojni odškodnini iz l. 1876. Sultan pa se zviija, ker ima prazne blagajne. Morebiti sedaj pospeši pogodbo s Grško.

Tudi Španijo kmalu hoče zid Rothschild dobiti v svoje kremplje. Španija rabi denar, a ga nima, jul pa ga ima, ter ji hoče posoditi 100 milijonov, seveda proti dobremu zagotovitlu. Da, kmalu bode jud Rothschild gospodar v Evropi.

V Belgiji se vse stranke pripravljajo za nadomestne volitve v obe zbornici. Katoličani imajo tudi v najslabšem slučaju zagotovljeno večino.

Dopisi.

Iz Trsta. Zopet nič dobrega, samo šalostne novice morem beležiti cejnemu „Pr. L.“ iz Trsta.

Kakor sem zadnjič le namignil, da bi utegnili „Amicovci“ v nameravani spomenici na premilostnega škofa našega povdarjati čisto (!) italijanski značaj Trsta itd., tako smem danes skoraj trditi, da se je — ali pa — se bo to resnično zgodilo. Na naše gorenje slutnje odgovoril je namreč „Amico“ dejanski z brco slovenskim okoličankam! Pa kaj so mu storile zlega te dobre in pobožne naše okoličanke? Nu, v cerkev sv. Antona prihajajo in jo nedeljo za nedeljo in praznik na praznik polnijo. „Affollata“ je ista cerkev v središču mesta — besede „Amica“ slovenskih — okoličank! Seveda to ni noben razlog, in ne more biti niti italijansko-katoliški politiki zadosten povod napovedati jim boj. Ali je še nekaj družega, kar prinašajo okoličanke seboj v cerkev, in na to se opira „Amico“, češ, okoličanke polnijo dotični cerkev z raznimi jerbasi in koški itd. in to ne gre in ne gre, ker tako nimajo prostora „le gentili lettrici“ „Amica“! Kaj hoče in kaj namerja s tem „Amico“ je jasno!

Ven s Slovenkami okoličankami iz cerkve sv. Antona, ven z njimi iz mesta, ven tja v okolico! Če ni drugače, naj se pa v Šklednju, Barkovljah, Rojannu, pri sv. Ivanu itd. uvedo opoldanske „sube“ maše h katerim naj bi zahajale okoličanke. Kaj ne, da je tako „Amico“! Hm! To bi že bilo, ali kaj ko bi v tem slučaju tiste preklicane „gentili lettrici“ najbrže kake „sartorelle“ utegnile prihajati, seveda za plačilo od sl. municipija, tudi v okolico, kakor že hodijo nadlego delat v Rojan, magari h opoldanskim suhim mašam, samo da bi tudi tam iskale slovenskih košey in jerbasev, njih lastnice in lastnike pa nekatoliško pošiljale samo h — večernicam v Polino, Prosek, Nabrežino, če no morda celo v „Postumijo“ in „Senosecchio“!

Kajpada tiče potemtakem „Amico“ odlična čast in prva premija v borbi za italijansko kulturo v katoliških cerkvah v Trstu! Gospoda, le tako naprej! Prepričani smo, da blamaže ne izostanejo. Zakaj tako le izza kulis marsikaj vemo, kako stoje razmere mej „Amicom“ in katoliško oblastjo v Trstu. To nas navdaja z nadami. Dal Bog, da se ne bi varali! Sicer pa tudi na slovenski strani ni vse tako, kakor bi moralo biti.

Samo socialna demokracija napreduje, vse drugo nazaduje: narodnost in vera! Bog se nas usmili! Ali bi ne bilo mogoče, da bi morda z novim letom izdajali kak ceneni list za delavce, da bi jih vzgajal katoliško ter ohranil veri in narodnosti? Zdi se mi, da bi to lahko storili Vi v Gorici, v katerih opažamo še dokaj socialnih isker! Tudi v Trstu bo menda izhajal v bodočem letu katoliški delavski list!

Če nas boste tedaj s kako tako vestjo: o novem katoliškem slovenskem listu za naše delavce iznenadili, nas boste močno razveselili. Bodite pa prepričani, da v tem slučaju Vam pojdemo na roko številni Vaši somišljeniki v Trstu, sosebno z razširjanjem zaželjenega lista in z novicami, ki bodo zanimale delavstvo. Res, zadnji čas je že: kmalu, kmalu bo prepozno. Tudi po naši tažni Istri se pridno in vstrajno nastavlja socialno demokratske zanjke... Sicer pa nikakor ne obupujemo, ampak navdušeni od Vas se odzviljemo: Naprej zastava katoliškega socializma! Da, naprej tudi na Primorskem!

(Op. List za delavce, ki ste ga tudi Vi zaželeli, se je ustanovil ob priliki zbora konsorcija „Pr. L.“ Izhajal bode dvakrat na mesec in veljal samo 60 kr. O njem bomo že še pisali kaj več; pa že sedaj se Vam iskreno pripravljamo za ustrajno agitacijo in pomoč! Uredn.)

Iz gorenje Vipave 17. novembra (Izv. dop.) Po volitvi in liberalna logika. Petiotov začetek po Vipavskem in raznoterosti. — Gotovo ste zvedeli neuspeh volitve dne 16. t. m. V Vašem listu navedeni vzroki v članku: „Konstatujemo“, so pa tudi po vsem istiniti. Ali kdor je to borbo za liberalnega, iz na veke žalostne „poddraške afere“ 1889-90 l. znanega posestnika Božiča čd bližje opazoval, kakor je imel priliko pisec teh vrstic, se ni čuditi, da je moralo tako priti. Ali sredstva, katera so se rabila pri tej divji halabuki, so zlasti nižje sloje ljudstva morala demoralizovati, kajti kakor so nekdanji priprosti Rimljani zahtevali: „panem et circenses“, tako je tukaj delala vsakovrstna pijača in tudi razpiti petiot pa cvenk, s katerim niso liberalni matadorji kar nič štedili. Vsa ta za liberalce nečastna sredstva, — ako bi bili sicer zmožni sramežljivosti, — so na lačne in žejne žolodce preveč uplivala, da so dne 16. t. m. z vsakovrstnim rogoviljenjem pozno v noč obhajili orgije ne le svoje Pirove, ampak tudi nad vse sramotne zmage. In Vaš goriški nepoboljšljivi liberalni tekmeč se drzne še očitati v 46 štev. da so temu razsajanju, katero je moral dušni pastir na G, prestajati skoz 3 noči, isti duhovni sami največ krivi! To je krasna liberalna logika. Duhovnik, ki je uprav za učenika postavljen, bi moral biti mutast na shodih liberalcev ter pustiti, da smejo celo izvenfarni liberalni matadorji njegovo ljudstvo po hišah zapeljevati, ker to draži preveč liberalce. Duhovnik ima vestno dolžnost svoje ovčice ne le v cerkvi, ampak kjer si bodi svariti pred liberalnimi zapeljivci; tudi po hišah ima dolžnost opominjati, kedar je to shodno in vlepotebno in to je storil dotični dušni pastir na prav mehek način rekoč: „Pustite ovčice za katere sem jaz odgovoren pri miru“, i. t. d., med tem, ko sta znana H. in M. ljudi demoralizovala z vinom več dni — do pijančenja! Še dne 7. t. m. je hodil podkupljeni župan na E. po vsej občini in vasi ljudi klicat h vinu, ker jim je v ta namen bilo iz Vipave poslanih zopet 10 gld! Kaj bi rekla „S.“

ako bi konservativci ali katoliško narodna stranka kaj takega počejala?!

Ali med tem, ko drugim očitajo nemoralna sredstva, se v istem mahu sami tistih poslužujejo. Od znanega mesarja, ki se jezi nad vipavsko duhovščino, ker ta neče radi njegovega sovraštva do cerkve odjemati pri njem dragega mesa, se ni dotihmal še nič slišalo, da bi ukljub njegovemu bogastvu, kdaj kako narodno društvo podpiral ali za kak namen v narodno korist kaj velikodušno podaril! Pač pa je kot paša — župan vipavski! par dni pred ožigosano volitvijo dne 16. t. m. nekako samooblastno-narodno naznanil vsem vipavskim županstvom, „da naj za gor omenjeni dan pripravijo topiče in dovolj smodnika, da bodo povsod streljali, ko bodo slišali prvi strel znad vipavskega grada v znamenje (liberalne) zmage, kajti bode gotovo izvoljen Božič za dež, poslanca!“... L. 1895 je neopravičeno tožil vipavskega dekana, da mu dela škodo pri njegovem mesarskem obrtu, ker duhovni ne jemljejo pri njem več mesa, h kateremu zaslišanju je bil tudi pisec teh vrst povabljen kot priča, pa Hr. je pri II. instanci v Ljubljani sijajno pogorel. Take in enake sijajne čine ima za narod pokazati vipavski župan. Se manj pa bogataš Majer, kajti izrejenemu v nemški protest. Svici sta mu narod in narodnost slovenska — od nekaj že deveta brigaja; le zdaj ob tej zglasni volitvi se je zavezal s svojim neprijateljem, — kajti H. in M. sta si bila prej velika neprijatelja. — kot nekdanj Pilat in Herod na dan Kristusovega trpljenja. V svoji liberalni navdušenosti se je izrazil M., da za izvolitev B. potrosi rad 1000 gl in par sodov vina, ali petijota, tega ne vem prav za prav!

Ta preklicani petijot, kateri je pri tej volitvi toliko vihre, sundra in ramovša po vsem Vipavskem vzbudil, in kate-rega je vipavska vinarska zadruga letos prvokrat le na naročilo istih svojih odjemalcev napravila, pa ima svoj začetek že od tedaj, ko je delovala deželna kmetiška šola na Slapu. Tedaj je sedajni vodja na Grmu R. D. naučil vipavske vinorejce ne le zboljševati svoja vina v slabih letinah, ampak je tudi jih učil, kako napravljati na francoski način petijot?).

Nekateri posestniki so se res poprijeli tistih naukov, in sicer v začetku so delali petijot samo za hišno vporabo, za delavce in poslej, ker je trta v nižavi odpovedala in niso mogli kmetovalci več izhajati, ako bi dajali istim pristno vino. Nekateri večji posestniki pa so ga delali do sedaj skrivaj v večih množinah tudi za prodajo in ti so ravno največ tisti, ki zdaj upijejo proti vinarski zadrugi, ker bi jim z nobenim drugim sredstvom ne vspela liberalna izvolitev, kakor s tem hinavskim. To je dobro vedela in hinavsko znala uporabiti zvita Taučarjeva glava, in priprosti so mu šli na limanice, ko je gromel čez tisto preklicano zadrugo in f...! —

Liberalizem se pa tudi že dalje časa zajeda v bolj omikani in nekaj že tudi v priprosti narod po Vipavskem, zlasti od časa podraške afere 1889-90 l. med tem ko je zmo naroda še pošteno versko — uravno. Da je pa vsa vipavska duhovščina uneta za vsestranski blagor narodov, nam pričajo tudi razni, skoraj že povsod obhajani misijoni. Proti koncu letošnjega adventa se ima obhajati misijon tudi na Gočah. Kako so potrebni misijoni po deželi, v le pravi prijatelj naroda. Da pa vipavska duhovščina skrbi tudi, kolikor je to v njeni moči in oblasti, za njegovo gmotno stran kaže vipavska kmetiška družba ali podružnica, kateri na čelu stoji od liberalcev toliko sovraženi veleslaslužni M. Erjavec...

Kar pa se tiče očitanja, češ da pisec „iz gorenje Vipave“ v 32. št. „Prim. lista“, ni nobene grajalne besede izrazil o tistem zločinu, ni povsem res, ker je namreč rekel, da ima isti čin na vesti dr. T., ki je na Vipavsko res toliko nepotreben vihar prinesel, kakor je največa burja po zimi. Ostalo bi bil isti „intelligenten“ list lahko bral med vrstami, to tem bolj, ker pisec teh vrstic pozna dobro ranjenega Pestelja, ki je bil od liberalcev najet in je priprost kmet, ki ima že tudi odraščene otroke in je blizo 50 let star. Vender pa, kakor mi je pravil te dni njegov sorodnik, rane niso nevarne in bo kmalu ozdravel, le 3 zobje

1) Saj je 1893 l. hotel celo zabraniti ljudski misijon v Vipavi, da bi ga vlada t. j. glavarstvo v P. prepovedalo radi nevarnosti bolezni ki lahko vsled tistega nastane! Kako smešni so pač ti plesnivi liberalci! Pis.

2) V grajski kleti ga je bilo po več sodov vsako leto napravljenega, tako da, ko so pred leti zvedeli o tem neki vinski trgovci iz Gorenjskega so jo brez vina domu obrnili. Pa to ni bilo tedaj nič greh!!! Pis.

so mu izpadli, pa še le domov prišlemu. Se ve dà mu je sedaj žal, da je šel za druge po kostanj v žerjavico. Pripoveduje se tudi, da so isti 3 božičevi agitatorji slabo o duhovnikih in veri govorili, kar je priprosto ljudstvo na Vrbačah toliko razdražilo, da se je dogodil isti sicer obžalovanja vreden zločin. S tem pojasnilom naj bo tudi Vaš tekmeč potolažen in tolče na liberalne svoje prsi, da je vsega le odurni liberalizem kriv! —

Sicer je pa pisarjenje istega od nekaj časa sem zopet tako žaljivo za iskrenega kristjana-domoljuba, da se mora slehernemu gabit. Dà, tudi v gmotnem oziru je ta pisava našemu zatiranemu narodu škodljiva kajti pisca teh vrst je tisto tako užalilo, da, ko je dobil po naključju (zlasti opazko o dr. Mahničju šk.) isto v roke, in je ravno imel odposlati 100 for. za „Solski dom“, je sklenil isti znesek rajše v drugi, tudi dobri, če že ne boljši namen obrniti. Resničen je pregovor, da liberalci ne premeni svoje trme, kakor tudi ne volk! — Preiskava proti nemirnežu na Gočah, ki so nagajali duš. pastirju, je naznanjena za 27 t. m. Dva tička sta že znana. Ob izidu bom svoječastno objavil velecenjenji mi „Prim. list.“

Iz Loma. Dne 14. nov. smo imeli tukaj redko slovesnost blagoslovljanja novega križevega pota. Blagoslovil ga je č. frančiškan o. Konrad. Stari križev pot je doslužil svojemu namenu, in naši fantje so iz lastnega nagiba nabrali med seboj blizo 500 fr. za nov križev pot, katerega je prav čedno in dosti po ceni izdelal g. Adolf Vogl v Innsbrucku. — Ne pojde nam tako hitro iz spomina oni prizor, ko so fantje spremljani od šestdesetih deklic z gorečimi svečami, nesli podobne križevega pota v sprevidu iz farovža v cerkev; ne pojdejo nam tako hitro iz spomina lepe besede patra Konrada, s katerimi nas je spodbujal k pogostni molitvi sv. križevega pota in še posebno kar je fantom opomnil, da so na dobre obresti naložili denar, katerega so za križev pot darovali. Njih kosti bodo že v zemlji gnjile, pobožni verni pa se jih bodo pri molitvi sv. križevega pota še spominjali.

Naj bode še omenjeno, da naši farani so letos za našo cerkvico marsikaj darovali. Gospodar France Kovačič je dal na svoje stroške napraviti božji grob; žene skupno z dekleti so kupile za mesec maj lep kip ludske Matere božje, dekleta so zložila denar za dve krasni cerkveni baueri, sedaj so pa sveče, katere so zraven križevega pota nosile, cerkvi darovale.

Tako so naši farani letos pokazali gorečnost do lepote liše božje, kar jim je v čast pred Bogom in pred poštenimi ljudmi. — Dopisnik „Slov. Naroda“ v števil. 191. iz tolminskih hribov (je najbrže iz nižave doma) se pa huduje in spodtika nad tem in pravi, da to je „luksus“ in da zaradi tega ljudje postanejo „berači“. Brezverec pač ne razumi nauka, da Bog govorne, kar se za njegovo čast stori. Naj ga Bog razsvetli!

Lomjan.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. — Advokati in notar v Novem mestu so sklenili, da njih pisarne ob nedeljah praznujejo. — V Št. Ožbaltu so obhajali sv. misijon. — 25. letnico je obhajala stavbena tvrdka G. Tonnies. — V Domžalah so osnovali kmečko posojilnico. — Na Obličniku sta se pri izvažanju drv ubila dva konja usmiljenih sester iz Idrije. — V Gorenjih Tepah je pogorelo dvema posestnikoma vse imetje. — Pri Planini so našli utopljenca v Uncu. — Lokalni kapelaniji Podkraj in Vrbače ste povzdigneni v župniji. — Na Homcu je pogorelo troje gospodarskih poslopj z vso krmo vred. — Blizo vasi Tabra nad Zagorjem je poln voz do smrti potrl posestnika Stavar. — V mlinu g. Majdiča v Kranju se je ponesrečil mizar Koblar, da je drugi dan umrl. — V Novem mestu je zgorela 5 letna hči učitelja Striberja. — Žganje je v Vikrečah pod Šmarno goro umorilo poznanega tamošnjega pijanca. — V Samoburu pri Vipavi je zgorel dveletni fant.

Na Stajerskem. — V Borovji je pogorelo poslopje Antona Prelogarja. — V Gornji Radgoni se je obesil 68. letni tesar Jakob Ponagel. — V Brezicah je pogorela hiša mizarju Medvedu. — V Oplotnici so fantje z noži zaklali tovariša Stoklasa iz Malohorne. Zakaj, nikdo prav ne ve. — V Spodnjem Koritnem so trem gospodarjem poslopja pogorela. — V Celju so v stranišču našli mrtvega otroka. Imel je zavrit vrat — V trboveljskem

rudniku ponesrečil je delavec Al. Praznik. — Iz zapora v Mariboru je ubežal morilec Franč. Prezelj. — V Ploderšnici v Slov. goricah je neki hudobnež brez neposrednega povoda zaklal velepos. Šprinčnika.

Na Koroškem. — V Beljaku napravijo telefon. — Pogorelo je Kramarjevo posestvo v Glinjah. — Cesar je pomilostil morilca Staleckerja, ki je bil obsojen na smrt. — Občina Bistrica je izvolila častnim občanom drž. poslanca preč. g. Lamb. Einspieler-ja in posestnika Ivana Milerja. — Deželni predsednik je še vedno na svojem mestu. Koroški Slovenci se vprašujejo ali pojde ali ne pojde? Otvorili so cesto iz Spod. Dravberga v Kotiče. Stala je 220 tisoč gld. Ob tej priliki so posebno kadili dež. predsedniku. Morda za odhodnico!?

NOVICE.

Gorica.

Duhovske spremembe. Za špirituala v bogoslovje pride župnik St. Kocjanski dr. Brumat. Za kurata. v Kal veleč. g. Jož. Shejbal, dosedaj vikar na Ponikvah, na njegovo mesto pride veleč. g. Ivan Kodromac, vikarij na Trnovem pri Kobaridu.

Kap je zadela župnika iz Campolongo, med pridigo pri neki podružnici. Govoril je in padel na obraz.

Poziv! Gospodje, ki so se udeležili dne 25. t. m. shoda gledé dogovora o ustanovitvi „zavarovalnic in zaveze“, pa morda niso tam izrekli vseh svojih želj in nasvetov se uljudno prosijo, da blagovolé predsedništvu izvrševalnega odbora pismeno prijaviti dotične nasvete.

Ravno takó se prosijo živinorejci in drugi gospodje, katerim je mari ustanovitev zavarovalnic in zaveze, da morebitne nasvete prijavijo predsedništvu, da bode moglo iste uvaževati pri odbovori seji.

Ker bode odbor imel sejo okoli srede decembra se prosí, da se morebitni nasveti in želje pripravijo do 12. decembra t. l.

V Šempasu, dne 29. novembra 1897.

Bl. Grča Ant. Rastja
predsednik tajnik

Naznanilo. Knjige družbe sv. Mohora so že došle. Uljudno prosimo vse čast. družnike, da o prijemanju knjig poskerbijo tudi za letnino za prihodujo leto, ker s tem poverjeniku dosti skrbi in truda prihranijo.

Petje pri svetem Antonu. Veliko je bilo lani krika radi petja pri sv. Antonu, a pravičnega, postavnega postopanja — nobenega. Kako se je postopalo je dovolj znano. Kaj pa letos? Krivica Slovincem se je hotela nadaljevati. Nepoklicani „kramarji“ hočejo gospodariti v cerkvi. — Veleč. msg. župnik pri sv. Ignaciju, **edini gospodar** v podružni cerkvi sv. Antona, ukazal je, da mora prenehati krivica, da se more peti slovensko. Isto je odredil sedanji namestnik nadškofov — **a do danes se poje — italijansko. Prašamo: Kedo je gospodar v cerkvi, ako se tako prezirajo cerkvene oblasti**

V ponedeljek prišli so orgljavaec in pevcí slovenski a pri orglah je oblastno sedel orgljavaec Hoenig. **Prašamo: od koga najet, od koga pooblaščen?** Peló se je, se ve, italijansko. — V torek ustavila je **straža** slov. pevce in orgljava. **Kdo je policiste najel, in jih v cerkev postavil brani krivico?** Isto se je ponavljalo danes. Straža se je odrezala slovenskemu edino od msg. župnika postavljenemu in plačanemu orgljavaec g. Komelu. **Imamo že svojega orgljavaec? Kdo so tisti: „Imamo“?**

Tudi velesl. glavarstvo je menda posegnilo vmes, da se nvede zopet normalno stanje — a odklok je nekje ostal. — Vemo tudi, da se je na račun nekaterih mnogo pilo. Gospode Schönereje in Wolfe v tej zadevi dobro poznamo. Za pravico se nikogar ne bojimo. — Upamo da z juternjim dnevom zmaga teptana — pravica. Za danes zadosti.

„Goriško budalo ve poročati, da so se pripravljale na Dunaju velike demonstracije slovanskih dijakov. K sreči pa, pravi, so se opustile, ker bi se godile pri tem reči, katere bi morale razburiti „narodna italijanska srca.“ Zakaj pa? — Čujte! Nekateri tridentinski ital. dijaki so „baje“ se pridružili — Slovanom. Se ve to je največi zločin. Rajše z židi in demokrati za krivico, kakor pa s Slovani za — pravico. Vsaka sila do vremena!

Umrl je v Gorici g. Anton Klobučar, tajnik in blagajnik kmetijskega društva.

Tiček ujet. Nekdo je hotel odposlati po pošti v gosp. ulicah 70 fl. V tem

trenotku pa stopi v urad orožnik, zgrabi neznanega moža, ga preišče in najde pri njem še 70 fl. — Mož je ukradel nekemu vozniku 140 fl.

Sod je padel na cesti proti sočinenemu mostu na nekega dečka in mu zmel 3 prste na nogi.

Komisija in žaljno utoki gledé slov. šole v Gorici so začeli z nova. V četrtek 25. p. m. pregledovala je komisija na viši ukaz zopet staro vojašnico Podturnom. Vrli Alfred katerega so zaman klicali večkrat telegrafičnim potom na Dunaj, ker se mu zdela njegova navzočnost pri komisiji, ravno tolike važnosti kakor navzočnost v parlamentu moral je biti tudi zraven. Res škoda, da ne morejo biti tako brihtne glave — povsod — ob enem. Mi pa prašamo: **Kedaj bo konec? Kedaj zmaga pravica?**

Italijanski oddelek cecilijanskega društva imel je pret. teden zborovanje v Čerynjanu. Zbrali so se skoro vsi fur-lanski orgljavaec. Govoril je jako naučeno g. Ulm. Tako je prav!

„Sentinella“ o dohodkih v parlamentu. — Pero se brani naslikati prizore pretepe, zlorabe v avstrijskem parlamentu, a iz te zmešnjave odsvita se vedno jasno ena stvar: **narodnjaštvo** (za blaženi „rajh“) nemških poslancev, kateri, cvet naroda, se ne dajo ustrahovati, se ne uklonejo grožnjam in surovim napadom le v številu močnejše večine narodov, katerim je omika le — **praeljica.** — Mi vas občudujemo, zastopniki nemškega naroda in kličemo: „Wolf, Schönerer, Pfersche, Pergelt, nadaljujte in vstrajajte; zmaga bo vaša, ker vas en smoter vodi — **vzor domovine.**“ Pojasnila ni treba. Enake duše se najdejo!

Svindal — ka-li?! Nek agent, najbrže žid, Jožef Bärenkopf, hodil je pred kratkem po goriški okolici in ponujal v raznih župniščih in še drugodi „blagajne“ od različnih tvrdk, silil na naročbe havelokov, „harmonijev“ itd.

Jeziček je imel izredno namazan. Govoril je skoro vse slovanske jezike. Poznal je mnogo č. gg. na Kranjskem. Koliko jezikov govori ta in oni doktor v Ljubljani, kateri č. gospod ume najbolje igrati harmonij na Kranjskem in kdo je izvrsten muzikalen teoretik (imenoval je več odličnih in poznanih č. gg-), za vse to je znal medeni agent Bärenkopf in na vsa usta je pravil, ne da bi ga bil kdo vprašal zato.

Nū, posrečilo se mu je pogovoriti par gospodov, da so naročili „blagajno“ po njem. Menda so mu nekateri tudi nekaj dali naprej. Ker pa blagajne ni hotelo biti od nikoder, so se dotičniki obrnili naravnost na tvrdko, ali tudi od tam doslej ni duha ne sluha! Čujemo pa, da je nek agent po imenu „Bärenkopf“ že pred sedmimi letni tožen zaradi jednakega „svindla“, da pa se je zgovoril, češ, da ni namerjal slepariti in da bo povrnil, kedar bo mogel! Seveda se bo to zgodilo o sv. „nikoli“! Najbrže bo tudi v napominanem slučaju kaj takega. Ne kupujte torej, načeloma ne, nikdar več po agentih!

Dražba deželnih naklad. Pridružujé sklepu vis. dež. zbora in cesarski petrdbi, neznanja deželni odbor, da se bodo leta 1898 pobirale naslednje deželne davščine:

a) po 50 kr. od vsacega litra na drobno potočenega piva;
b) po 18 kr. od vsacega litra drobno spečanih žganjin omenjenih v I. čl. B. II. točka 1 zakona z dne 18. maja 1875 (št. 84 dež. zak.) in po 10 kr. od vsacega litra na drobno prodanih žganjin navedenih v 2. točki istega zakonovega člena.

Pobiranje teh davščin se izroči tistemu, ki podá najugodnejšo ponudbo, bodisi za posamezne okraje ali pa za celo deželo, na skupno letno svoto, ki se bo v postecipatnih mesečnih rokih plačevala deželni blagajnici.

Klicna cena je določena za

	pivo	žganje
goriško mesto	2600.	3000.
goriško okolico	100.	650.
ajdovski okraj	80.	800.
kanalski	40.	600.
gradiščanski	280.	1500.
červinjanski	250.	3000.
korminski	250.	550.
tržiški	250.	500.
tolminski	160.	5100.
bovški	150.	3900.
cerkljanski	80.	400.
sežanski	180.	400.
komenski	180.	400.
skupaj	4600.	20600

Dražba za oddajo teh davščin se bo vršila v uradu deželnega odbora dne 9. decembra 1897 točno ob 10 uri predpoldne.

Dopusté se tudi pisane zapečatené ponudbe, če se podajo pred 10. uro predp. 9 decembra t. l., a prilepiti jim je kolek 50 kr. pridjati jamščino po 10 0/10 dotične klicne cene, navesti v njih natančno okraje, v katerih namerava ponudbenik v zakup vzeti deželne davščine koliko ponuja za vsako davščino posebej, in pa izjaviti, da so mu znani zakupni pogoji.

Tisti, kateri se bodo hoteli udeležiti ustne dražbe, bodo morali za dražbo določenega dne, in sicer preden se začne dražba, poštetí dražbeni komisiji postavljeni po deželnemu odboru jamščino po 10 0/10 tistih klicnih cen, na katere nameravajo rasti. Te dolžnosti bodo oproščene tiste osebe, katere položijo jamščino uže poprej s svojimi pismenimi ponudbami. Tudi kdor podá pisano ponudbo, se sme deležiti ustne dražbe.

Vsi drugi dražbeni pogoji so na ogled razgrnjeni v deželnem uradu.

Slavna županstva so naprošena, da objavijo ta razglas v svojih občinah.

„Sentinella“ nima 19. novb. v Koledarju sv. Elizabete, godovnega dne naše cesarice — koj drugi dan, 20. novb., se je pa spomnila, da je god Marjete — kraljice italijanske. Se ve, kdo bi se na vse spominjal!

Miklavžev večer bo kakor druga leta, v goriški čitalnici v nedeljo 5. t. m.

Kdo ni poznal v Gorici „nemškega Miheljna“, starega prevoščeka? — Pret. teden je umrl. V nenavadnem sprevidu s 7 vranici so ga peljali k večnemu počitku; spremljalo ga je čez dvajset goriških kočijažev s svojimi praznimi vozovi.

Izjavljamo, da veleč. g. dekan komenski ni v nikaki zvezi s zadjim dopisom iz Komna.

Skušnjo učiteljske sposobnosti so z dobrim uspehom dovršili v Koprug. Golja Franc. iz Podlake, Sirca Ernest iz Podgore, Urbančič Alojzij iz Dornberga in Žgajner Matej iz Velikega Dola na Krasu.

Županem v Kanalu je izvoljen g. nadučitelj Miha Zega, podžupanom pa g. Henrik Malnig.

Solske sestre se naselijo po Veliki noči v Tomaju a šolo otvorijo s septembrom 1898. Dal Bog obilo uspeha.

Izrebrani porotniki. Za zimsko zasedanje porotnikov je bilo izrebranih 16 Slovincov. Torej, čisto slovenska porotna klop je gočea!

Nesreča Delavec Ivan Tomšič iz Sovodenj je vračajoč se iz Strašic zdrsnil v Sočin prepad ter si zlomil roko, Po noči pač ni varno hoditi po stezi ob Soči.

Veselico v korist „Solskemu domu“ priredi podružnica sv. Cirila in Metoda v Gorici dne 8. decembra v prostorih „Goriške čitalnice“. Spored je jako zanimiv.

Res žalostno. Iz Brd se nam poroča: Dne 13 m. m. je vprašal neki uradnik gostilničarja, ki je grozovito preklinjal vse kar je svetega, je-li je bil kedaj pri spovedi? A kaj je odgovoril na to bogokletnež? Zarežal je nad uradnikom: „Bil sem že pri takej (spovedi), kakoršne vi še nikdar videl niste. In takega bogokletneža hočejo nekateri voliti za občinskega zastopnika.“

Ustrelil je v Brdih neki mladenič na posestnika Jož. Jakina iz Huma. K sreči ga ni zadel. Za njim je stal 20 letni mladenič, ki se je hitro pripognil, ter tako všel nevarnosti. O vino, vino!

V Biljah deluje že društvo za zavarovanje goveje živini. Ko se je društvo osnovalo zavezali so se vsi udje, oziraje se na „švih kaso“, da solidarično poravnajo vso škodo, katera bi se pripetila kakemu adu, ako bi mu crknilo kako govedo.

Nesreča je hotela, da so morali zbirati po 2 gl. 20 kr., ker ste crknili kmalu potem dve zavarovanji govodi. Poyrnitev te škode pa ni vgajala nekemu Fr. Mozetič: ter je izstopil iz društva. V nedeljo pa mu je cerknil mlad junec. Preplašen naznani ta nesrečo odboru ter tirja porvritev škode. Seveda se ni mogel odbor ozirati na njegovo škodo in sedaj gotovo obžaluje, da ni svoječasno plačal 2 gl. 20 kr., in bi mu sedaj društvo izplačalo vso škodo.

Živinorejci! zavarujte vsi svoj govoda pri novih zavarovalnicah.

V Biljah izginilo je iz hleva pret. petek po noči tamk. mlinarju četvero dobro rejenih presičev. V velikem strahu iščejo jih povsod, a da bi jih mogoči tavtovi ne odpeljali — naznanijo o tem žandarjem v Gorici, ter obvestijo načelstva postaj v Gorici in v Rubijah. Toda ko objokujejo doma veliko nesrečo — sporoči se jim vesela novica, da ležejo debeli „baroni“ [siti na bližnjem vrtu. — Komedijska!]

Sv. misijon v Ročinju se je vršil

ob velikanski udeležbi. Ljudstvo sosednih duhovnjak se ga je trumoma udeleževalo. Posebnim nandženjem pa so poslušali govore vrlih misijonarjev Ročinjci. Sv. zakramente so sprejeli splošno vsi, tudi oni, ki so nasprotovali sv. misijonu. Trud veleč. gg. misijonarjev obrodi najboljši sad v dušni in gmotni blagor duhovnije. Včeraj je bil sklep. Pričakujemo obširneje poročilo.

Orjaške sestre. 21. letna Kora in 6. letna Kati se kažeta radovednemu občinstvu v Gorici. Doma ste blizu mesta Eger na severnem Českem. Starejša tehta 213 kilogramov, mlajša 63 kilogramov.

Vojaški begunec. Dunajčan Leopold Adelberg, oblečen kot podčastnik pri 87 polku, hotel je popihati čez mejo v Italijo. Načelnik orožnikov v Višku g. Bratina pa je prestrigel tičku peroti in ga odvedel v Gradiško.

Iz Snežatna. V naši vasi so imeli p. nedeljo „naroden“ ples, kateri je trajal še po treh urah v jutro, tedaj že v adventu. Poleg izvrstnih mladih ter mnogo zakonskih, se je sukala tudi celo nadobudna 10 do 14 letna mladina. Potem ni čuda, da se m. d. odrašenimi godijo reči, ki bi se ne smele. Tu velja naroden pregovor: „Kakoršni stariši, taki otroci.“

V Selih pri Brestovici je gorelo v petek po noči. Pogorel je hlev, vsa piča in drugo pohištvo cerkveniku A. P.

Umrli je v Tomaju g. Anton Čufuta-Ucman veleposestnik. Zadel ga je srčna kap. Bil je dober mož, oče ubožcev. P. v m.!

Načelnništvo vinorejskega društva v Tomaju je sklenilo od 1. adventne nedelje vsako nedeljo po dokončani službi božji in vsaki četrtek ob dveh popoldnevih v novem redovniškem poslopu podučevati o vinoreji po gombačevi knjigi s posebnim ozirom na cepljenje trt v pluto.

Podučeval bo predsednik s tajnikom g. A. Cerne. Mladina se uljudno vabi k udeležbi.

Trst-Istra.

V tržaškem mestnem zboru so tržaški pouličnjaki s psovanjem sprejeli župana. Vzrok je bil razpuščenje društva „Circolo dei giovani.“ Galerija je kričala, ko se je prikel župan: „Doli z njimi!“ „Ven z njim itd.“ Župan je dal izprazniti galerijo. Sedaj je tudi župan okusil, kako prijetno denoslov tržaškim zastopnikom, kedar jih ista fakinaža na galeriji psuje!

Ogenj je nastal v magacinu Jožefa Melerja v Trstu. Ogenj so sicer z velikim naporom zadušili, vendar je škoda velika.

Nesreča. Dva kmeta vozeča v Trst, sta lepo ležala na vozu sena. Potegnili je burja, zvrnila voz; in oba sta telebnila z veliko silo ob tla. Prepeljali so močno poškodovana v tržaško bolnico.

Nagradjene pesmi. Umetniško društvo „Circolo Artistico“ je razpisalo natečaj za italijanske narodne popevke. „Piccolo“, „Corriera“ in „Sentinella“ prinašajo „najlepše“ od odklovanih pesmi, katere kažejo „umetniški“ ukus slavne gospe v „Circolo Artistico(?)“; kažejo pa tudi v vsej brezsravnosti in nagoti „narodno italijansko življenje“ — saj so narodne pesmi odsev in izraz narodne duše in življenja; imenovane pesmi so sad tržaških — beznic.

Samomor. Vsled pomanjkanja je skočila v Trstu 76-letna Ter. Tosoni z drugega nadstropja na dvorišče ter obležala takoj mrtva.

Demonstracije na Dunaju in v Gradcu. Vseučilišniki (nemški) in socialisti so na Dunaju uprizorili velikanske demonstracije pred zbornico in vseučiliščem. Policija je prišla 51 razgrajevaj. Jeden policijski uradnik in jeden policaj sta ranjena. — V Gradcu so tudi delavci in dijaki pričeli razsajati. Psovali so policijo in vojake, razbili okna uredniku katoliških listov. Bataljon vojakov ni mogel ukrotiti rogoviležev, dokler niso prihiteli na pomoč dragonci. Veliko jih je ranjenih, nebroj pa zaprtih. To je tudi sad razgrajevaj in hujskačev v drž. zboru.

Za zgradbo katoliške cerkve v Cetinju v Črnigori je papež Leon XIII daroval 10.000 lir.

Slovenska krščansko-socialna delavska zveza v Ljubljani je slavila minoto nedeljo ustanovni zbor. Slavnostni govor je govoril č. g. dr. Debevec, ki je med drugim povdarjal, da nova „zveza“ bode mati mnogoštevilnih delavcev, ki bode učila, razveseljevala ter jim sploh blažila duha in srce. Pristopilo je takoj nad 100 članov. Čestitamo iz dva srca zavrednim krščanskim delavcem.

Obsojen škof. V Komornu se je vršila obravnava proti sedmograškemu škofu, grofu Majlathu, ki je bil obtožen, da je 17-letno protestantsko deklico

vsprejel v katoliško cerkev. Škof je prišel osebno pred sodišče ter zagovarjal svoje postopanje kot pravilno v smislu zakonov katoliške cerkve. Sodišče pa ga je zaradi prestopka proti veri (!) obsodilo na 50 gld. denarne kazni.

Cerkvena glasba. Missa in hon. Ss. Rosarii B. M. V. za mešan zbor s spremljevanjem orgelj zložil Ig. Hladnik, drugi predelani natis. To mašo je že v prvi kritiki priporočala kot lahko in melodijozno. V drugem izdanju jo je g. skladatelj še bolj priprosto predelal, je bolj praktična in s tem še bolj priporočila vredna. Cena partituri in 4 glasovom 80 kr., posamezni glasovi po 10 kr. Dobiva se pri skladatelju v Novem mestu in v Kat. bukvarni v Ljubljani.

Dvoboj kaznovan. Ogrska poslanca Kossuth in Ugron sta se že davno od tega bojevala. Sele pred kratkem sta bila obsojena: Kossuth na 3 Ugron na 8 dni kazni. — Bolje nekaj nego nič. Ali bo zakon samo vrabcem v strašilo?

Neznani lopovi! razrušili so na avstrijsko-italijanski tirolski meji pet mejnikov z dinamitom.

Pravi kandidat. „Tiroler Stimmen“ poročajo o naslednjem dogodku. Po pogrebu umrlega tirolskega drž. poslanca dr. Mayera sedelo je več županov in starešin v družbi. Pogovor je nanesel, kakor v zadnjem času običajno, tudi na državni zbor. Presojali so sedanje razmere v državni zbornici, ter govorili tudi o bodočem nasledniku. Splošno je bilo mnenje, da ko sta glava in razum nepotrebna v sedanji zbornici ter treba le krepkih pljuč in pesti, bi bilo najbolje najmočnejšega in v metanju najbolj izurjenega moža poslati v drž. zbor. Jeden je menil, da, ker je gostilničar v Kirhdorf-u na tirolski razstavi na Dunaju se izkazal najmočnejšega, bi bil on pač najsposobnejši naslednik umrlemu poslancu profesorju dr. Mayerju. — Tirolski kmetje pač umevajo sedanji zbornični položaj. —

Občinske volitve na Koroškem. Slovenci so zmagali pri obč. volitvah v Spodnjem Dravberzu. V St. Petru nad Velikovcem pa so izvoljeni 5 Slovencev, 5 nasprotnikov in 2 omahljivca. Tudi po drugih občinah se pridno pripravljajo za občinske volitve. Vse gibanje pa vodijo vrli koroški duhovniki. Kaj poreče k temu dr. Tavčar?!

Doktorjem prava je bil na graškem vseučilišču promoviran preč. g. Anton Pečar, župnik v Pregarjih v Istri.

Boj v Gradcu. Krščansko socialni poslanec Ax manno je priredil shod povodom volitev v mestni zbor graški. Socialni demokratje so radi tega udarili na hišo, v kateri se je vršilo zborovanje. Unel se je boj med policijo in socialisti. Jeden delavec je bil preboden, 4 delavci so nevarno ranjeni in več je bilo lahko ranjenih. „Slov. Narod“ pa v svojem poročilu grdi Axmanna ter drži s surovimi demokrati. Sliha ukup štrih!

Na Kranjskem je snežilo. Zato smo tudi pri nas imeli občuten mraz.

Delo so obstavili delavci elektrotehničnega zavoda Galatti v Trstu, ker jim je novi vodja prepovedal med delom kaditi. Delavci so zahtevali, da se prekliche omenjena prepoved in skrajša čas dela. Podjetnik ni hotel ugoditi zahtevana delavcev. Govori se da lastnik zavoda sploh ustari podjetje. Najbrže je bila ona prepoved le pretveza.

Velik požar v Samoboru na Hrvatskem. Dne 19. m. m. je začelo goriti v mestu Samobor. Ves židovski del mesta je pogorel. Škoda je velikanska.

Anarhiste zaprli V Pulju so zaprli troje ljudi, katere so se dalje časa iskale italijanske oblasti. Ti so Jožef Baldinello, 28 let star, brivec; Alojz Torlino, 34 let star, in Jožef Rossetti, 21 let star, vsi iz Italije. Vsi so se priznali anarhistom. Lepi tički to.

Poslano.*)

Ker si je p. n. cenjeno občinstvo posebno tudi mestno o Sočinem napadanju in moji obrambi že naredilo sodbo, s katero sem lahko popolnoma zadovoljen, zato za zdaj odložim pero in odgovorim „Soči“ na zadnje „poslano“ le to:

Soča pri vsaki možni priliki iz znanih zasebnih namenov obira naše trgovce in obrtnike, naj bolje in ceneje postrezajo ter laškim konkurirajo itd., ako hočejo, da bodo Slovenci spolnjevali narodno geslo „svoji k svojim“ ter pri njih kupovali

S tako neutemeljeno in neopravičeno pisavo je Soča našim ljudem vzela vse zaupanje do svojih trgovcev in obrtnikov

* Za to „Poslano“ ne sprejme uredništvo nobene odgovornosti, razven kolikor je nalaga tiskovni zakon.

in jim je vcepila nepremagljive predsodke ter je vsako slovensko podjetje v uspevanji neizmorno oškodovala.

Od naših trgovcev in obrtnikov, ki se za 1 do 10 odstotkov zaslužka dan na dan od ranega jutra do poznega večera osebno trudijo in borijo za existenco svojega podjetja — od njih zahteva Soča, naj še ceneje postrezajo in bogatim laškim podjetnikom konkurirajo, ako hočejo, da bodo Slovenci pri njih kupovali; njena tiskarna pa ki dela za 50 do nad 300 odstotkov zaslužka, pa pravi, naj ne mislim, da bo konkurirala laškim zavodom in z nekakim narodnim posilstvom zahteva, da bi moral vsak Slovenec mnogo dražje nji plačevati ter pravi, da iz nevednosti gre meni na limance, kdor radi nižje cene pri meni kupi.

Prav, da zna g. Gabršček — srečnejše skrbeti za se, nego znamo drugi; a privošči naj neobhodno potrebno in vredno tudi drugim in naj jih ne uničuje brez potrebe — prav po „štambulovsko“! Dovolj — dokler ne bom znova primoran, da zopet primem za pero!

V Gorici 18. novembra 1897.

G. Likar
trgovec

Ed. Pavlin,

v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščenih sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake velikosti, zlatih čerk, lesenih stajal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic, bisernih vencov, papirja (manšete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakeve, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah

Opozarjam tudi da tiskam érke na perilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23, v hiši g. dr. Lisjaka,

priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: Kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. — Petrolij v zaboju. — Sladkorja razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajža. — Miljsveče prve in druge vrste namreč po 1/2 kila in od enega funta.

Razpošilja blago na vse kraje — Cena primerna. — Postrežba točna.

Friderik Müller

zastopnik tvrdke N. Schad Monakovo Vrtna ulica št. 24.

priporoča slavnemu občinstvu bicikle renomiranih tovarov Dürkopp in „Swift“ Steyr. Specialiteta „Diana“ 21“, izvrsten stroj, lehak tek Ti izdelki se ne strašijo nikake konkurence. Lastna kolesarska šola se nahaja v Dreherjevem salonu.

Slovenska tvrdka ustanovljena 1. 1876.

J. Pipan & C. v Trstu

Via Valdirivo št. 18

ima veliko zalogo in prodaja le na debelo

kavo, riž, južno sadje, olje vseh vrst za jedilo, zastroje, ribjo mast za strojarje itd.

Priporoča se trgovcem v Gorici in na deželi za obilne naročbe.

Štev. 736

Ob.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil III. četrtrleta t. j. mesecev julija, augusta in septembra 1896.

začne v

četrtih, dne 9. decembra 1897.

in se bo nadaljevala naslednje ponedeljke in četrteke.

Od ravnateljstva zastavnice in ž njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 8. Novembra 1897.

Nova trgovina.

Podpisana naznanjata, da sta odprla v lastni hiši **Semeniški ulici št. 1 v Gorici** (v hiši kjer je „Trgovsko-obrtna zadruga“)

trgovino z jedilnim blagom in delikatesami.

Priporočaje se veleslavnemu občinstvu, beležita s spoštovanjem

Kopač in Kutin,

trgovca.

SAUNIC & DEKLEVA

V GORICI

v Nunski ulici št. 14-16.

Velika zaloga

šivalnih strojev

in

dvokoles

raznih sistemov kakor tudi iz BOMBUSA.

Lastna mehanična delalnica za popravljanje

dvokoles in nikliranje.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domačvina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Zaloga dežnikov in selčnikov.

C. kr. priv. krojni aparati

M. POVERAJ

krojaški mojster in trgovec v Gorici na Travniku h. št. 22 nižej loterije.

Priporoča svojim rojakom na deželi in v mestu vsakovrstno manufakturno blago, gotovo perilo, dežnike, ovratnike, zavrtnice itd. — Gotove moške obleke za vsaki stan po najnovejši pariški modi.

Blago prodaja tudi na meter tako po ceni, da lahko posluži vsakaterega in sicer za moške obleke do 80 kr. naprej, za celo obleko (3-20 m.) od gld. 2.50 naprej.

Sprejema naročila tudi za izdelovanje raznih oblek; odjemalcem blaga je prosto, si izgotoviti obleko tudi drugod.